Ч. 156 (14.053). Львів, субота 15. червня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Зелені свята — дні українських інвалідів і стрілецьких могил.

Зелені Свята стали на українських землях традиційним святом шанування культу наших борців, тих борців, що для найвищого добра Нації жертвували своїм найціннішим скарбом: одні своїм життям, другі здоровлям.

Зеленосвяточні походи на стрілецькі могили, розкинені по всіх українських землях, мають нам пригадати той благородний обовязок, за котрий наші воїни заплатили молодим життям, і про обовязок громадянства супроти наших інвалідів, котрі за посвяту і терпіння, за кров і рани ждуть нині скромної відплати.

У дні Зелених Свят жертвує рік-річно українське громадянство на вдержання і консервацію стрілецьких воєнних могил та на допомогу українським інвалідам.

Нехай і цього року не буде нікого, хто не дав би хоч дрібного грошевого датку на утреблення стрілецьких цвинтарів!

Нехай ніхто не відмовиться від жертви на українських інвалідів!

Відкликуючись як що-року до жертвенности громадянства, ми свідомі того, що без зайвих переконувань усі розуміють важке положення Товариства Охорони Воєнних Могил та Українського Товариства Допомоги Інвалідам. Діяльність обох Товариств оперта виключно на жертвах нашої суспільности.

Не маючи змоги підійти до кожного громадянина зокрема, взиваємо і просимо всіх, до кого дійде наше слово, зложити з нагоди Зелених Свят жертву на цілі обох установ.

До висилки жертв розсилаємо з пресою поштові складанки УКТОДІ. Не марнуйте їх! Із дрібних жертв — велика поміч нашим інвалідам. Жертви зложені з нагоди Зелених Свят розділимо між оба Товариства.

Сповніть свій національний обовязок!

Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові.

Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові.

Процесійні походи на оба львівські цвинтарі.

З компетентних кругів дістаємо такі інформації в справі процесійних походів на оба львівські цвинтарі в часі цьогорічних Зелених Свят:

Процесії з усіх 12 львівських церков вирушать в означеній годині у неділю 16. ц. м. на Янівський цвинтар, у понеділок 17. ц. м. на Личаківський цвинтар. Кожна процесія йтиме визначеними їй вулицями так, що всі процесії зійдуться на цвинтарі коло год. 4-ої. В год. 4-ій буде відправлена в обох днях на українських воєнних могилах спільна панахида, получена з проповідю і посвяченням нових памятників та уладжень. По закінченні цього торжества йтимуть відправи на могилах визначних громадян та взагалі всіх померших.

Звертаємо увагу, що в процесійних походах на виразне домагання влади не вільно буде в цьому році нести вінків. Вінки можна складати просто на цвинтарях.

Просимо все Українське Громадянство зберігати безумовно спокій та повагу в часі усіх зеленосвяточних торжеств, зокрема не датися нікому й нічим спровокувати.

Загроза війни між Японією і Китаєм.

ПЕКІН, 14. 6. ПАТ. Дві дивізії китайських урядових військ покинули нині Пекін, дві інші евакували Тієн-Тсін. Північний Китай займуть 2 дивізії ген. Чан-Шека і 7 дивізій ген. Ван-Фу-Ліна, яких евакуації не домагалася японська військова влада.

ПЕКНІН, 14. 6. ПАТ. Комунікат команди квантунської армії у справі інциденту у Чагар стверджує, що всупереч заявам китайської сторони, японських старшин придержували в арешті пять днів у страшних умовинах, хоч мали вони всі потрібний дозвіл і пропуски. Коли нині передполуднем зголосився в японського військового аташе в Пейнінг Такагаші, цивільний комісар провінції Чагар, щоб прохати вибачення у Японії від уряду цієї провінції, дістав відповідь, що тепер уже запізно. Згідно з поголосками, японські відділи в провінції Чагар скорим кроком ідуть уперед. Подекуди дійшло вже до ударів з китайцями.

ТОКО, 14. 6. ПАТ. Перший японський амбасадор у Китаю Акіра-Аріоші приїхав нині з Шангаю до Нанкіну, де витав його на двірці китайський міністер закордонних справ. Завтра амбасадор Аріоші складе свої грамоти з уповноваженнями.

ТОКІО, 14. 6. ПАТ. Цісар прийняв нині премієра Окаду і шефа головного штабу марш. Кан-ін. Вони повідомили його про ситуацію в Півн. Китаю.

ПЕКІН, 14. 6. ПАТ. Військовий аташе полк. Такагаші предложив вчора домагання, які, коли б їх китайці погодились би, далиб японцям контролю над урядовими номінаціями в Півн. Китаю. Здогадуються, що Такагаші зробив це без відома своїх зверхників. Це пояснювало би, чому ріжні японські чинники стараються представити ситуацію менше грізною, хоч не заперечують, що такі домагання поставлено.

ШАНГАЙ, 14. 6. ПАТ. Китайський міністер війни заявив, що не думає, щоби тепер можна було відповісти письмом на нові японські домагання. Міністер думає ,що треба спершу порозумітися з нанкінським урядом. Здається, що ситуація знову загострюється.

ШАНГАЙ, 14. 6. ПАТ. Найважніші нові домагання команди японської армії у Квантуні такі: 1) заперестати протияпонської пропаганди на терені цілого Китаю; 2) не шукати підтримки закордонних великодержав проти Японії; 3) китайсько-японська господарська співпраця повинна торкатись теж і Манджу-Ко; 4) створити у Пекіні спеціяльну адміністрацію під проводом губернатора провінції Гопеї, відомого приятеля Японії Куан-Фу.

ГСІН-КІН, 14. 6. ПАТ. Урядово оголосили: З приводу розвою поважних подій у Півн. Китаю, сильні японські відділи зачали машерувати з Джеголю до Пейпіну і Тієн-Тсіну.

ПЕКІН, 14. 6. ПАТ. Звязок Монголії через Калґан від кількох днів зовсім перерваний. Листи з Японії вертаються з написом „почта припинена“.

ШАНГАЙ, 14. 6. ПАТ. З добре поінформованих джерел повідомляють, що ситуація знову загострилася через такий інцидент. Ген. Го-ін-чін твердить, що на листі уступок, на які Китай погодився й яку японський аташе в Пекіні предложив до підпису є зобовязання, щоби китайці у провінції Гопеї не призначали суддів ворожих Японії. Тому, що в часі переговорів про ту клявзулю не говорили, ген. Го-ін-чін відмовився підписати ту листу.

—o—

Бенеш у Москві.

Львів, 14. червня 1935.

Чехословацький міністер закордонних справ д-р Едвард Бенеш перебуває від кількох днів на терені Совітів. Його подорож обрахована на найдовший час, ніж його перевів у країні Совітів якийнебудь інший представник чужинецької держави. Витали теж його і приймали у Москві цілком особливо, може навіть з більшою „помпою“ ніж англійця Ідена: там річ ішла про політичну тактику, щоб піддобритись англійській дипльоматії та створити перед світом оманний образ совітсько-англійської ідилії („ваші цілі є нашими цілями“ — патетичний оклик Літвінова при прощанні англійського міністра). Тут — хоч Чехословаччина мала середне-европейська держава, а не світова імперія, як Великобританія, — проте річ багато поважніша, бо не йде тут про „взаїмну інформацію“, про нащупування ґрунту, створювання параванів і про блеф, а про справжню найтіснішу співпрацю, про дійсний союз, опертий на однозгідності поглядів про закордонно-політичні інтереси обох держав. Сміливо можна сказати, що ні одна подорож офіціяльного керманича державної закордонної політики за останні роки до чужинецької держави не була така щира, як подорож Е Бенеша до Москви.

Офіціяльний комунікат ТАСС-а з 10. ц. м. каже про низку розмов, які Бенеш перевів із Літвіновим, Молотовим і Сталіном. „Ті розмови проходили в атмосфері повної щирости і взаємного розуміння“. Після компліментарних фраз про „вдоволення представників СССР і міністра закордонних справ Чехословаччини“ з приводу успіхів наближення обох сторін в останньому році, йде такий уступ про намічення конкретних справ співпраці:

„Признано, що умови й порозуміння, підписані обома державами, поклали трівку основу для продовження тієї співпраці і корисного розвитку економічних відносин. Окрему вагу присвячено справі систематичного наближення в ділянці культурній: науки, літератури й мистецтва. Рішено уповноважити організації, і вже істнуючі і ті, які будуть в обох державах спеціяльно для того покликані, щоб вони виготовили необхідні конкретні заходи для консолідації інтелектуальних ниток, що вяжуть народи СССР і Чехословацької Республики.

Підчас тих розмов детальному розглядові піддано нинішню міжнародню ситуацію. Представники обох держав мусіли признати, що почування страху за долю загального мира, яке обхопило в останньому часі всі держави Европи, не тільки не улягло, але навпаки прийняло ще гостріші форми, особливо з уваги на перешкоди, що їх стрінули намічені у ріжних міжнародніх конференціях і в Женеві заходи, що мали на цілі гарантувати безпеку европейських держав спільними зусиллями (мова про колективний східній пакт та „перешкоди“ зі сторони Німеччини і Польщі. — Прим. Ред.).

Співрозмовці признали річчю надзвичайно важною здійснити в теперішньому часі загальну й колективну організацію безпеки на підставі нероздільности мира (мова створення тісного звязку між усіми проблемами Европи конкретно поміж ненарушністю територіяльного стану у Середній і Східній Европі — Прим. Ред.). Вважаючи, що підписані недавно французько-совітський і совітсько-чехословацький пак-

ти є частинним здійсненням тих заходів, співрозмовці потвердили тверде бажання держав Москви і Праги зробити все, що від них залежить, щоби перемогти перешкоди, які стоять на шляху колективної організації мира".

У тому комунікаті справді сказано все суттєве, що торкається нинішньої політики СССР і ЧСР. — сказано все так, як воно на ділі є. Обидві держави живуть у найбільшому остраху за свої границі, за стан свого територіяльно-політичного посідання. Обидві держави вбачають головних противників у тих самих державах третіх, бо для обидвох зворотною точкою політики був польсько-німецький пакт, який усунув вигідний для обох сторін польсько-німецький антагонізм. Вкінці, під натиском того остраху обидві держави мусіли зрезиґнувати з дотеперішніх своїх засадничих ідеольоґічних напрямних, — поскільки взагалі така резиґнація можлива: СССР мусів зректися (бодай тимчасово і на словах) мрій про світову революцію і вічну боротьбу з „гнилим Заходом" та европейською буржуазією, — Чехословаччина спроневірилась ідеї панслявізму та завдала важкий моральний удар свому культові чистої демократії. Справді: ні комуністичній совітській державі не приносить чести боронити ненарушности версайського договору і підтримувати французький мілітаризм аж до того ступня, щоб дискредитувати прилюдно емісарів III. Інтернаціоналу у Франції, ані Чехословацькій Республиці з традицією великих борців за волю народів не приносить слави союз із новітньою, найгіршою у всьому світі, тюрмою народів.

У розмові з представником французької аґенції Аваса у Москві Бенеш заявив, що зближення Чехословаччини з СССР це „льоґічна еволюція наших взаємин: ми відновили традиції, але в іншій формі". Справді, льоґіка геополітичної ситуації Чехословаччини каже їй противитися всіми можливими засобами і шляхами всякому ревізіонізмові. Для Чехословаччини смертельною справою є однаково гін Мадярщини відзискати втрачені у Тріяновському трактаті провінції, як австро-німецька концепція аншлюсу, як теж польсько-мадярські тенденції встановити між собою безпосередню границю. Чехословаччина це буквально острів, оточений морем, який грозить затопити державу, коли виступить з котрогонебудь берега. Та геополітична ситуація примусила чехів відразу звязатися військово-політичним союзом із Францією, активно співпрацювати при створенні бльоку трьох т. зв. малоантантських держав та взагалі стати найпалкішим оборонцем т. зв. версайської европейської системи, що полягає на спутанні Европи сіткою союзів, що фактично запевнюють Франції військово-політичну геґемонію. Постепенна відбудова німецької великодержавницької потуги, завершена націонал-соціялістичним переворотом та відродженням німецької збройної сили й експансивних амбіцій, з другого боку визволення себе Польщі зпід французької геґемонії, задемонстроване у 10-літньому порозумінні з Німеччиною та маніфестаціях польсько-мадярської приязни, казало Чехословаччині гарячково шукати нових гарантій і нових гарантів своєї ненарушности. Найшла вона таку ґарантію у концепції східнього пакту. Було нотогрійно відомо, що мін. Бенеш був одним із звеличників і дипльоматичних співробітників покійного Барту, так само нотогрійно відомо, що ніхто інший, тільки міністер Бенеш був співтворцем франко-совітського союзу, коли розбилася стара концепція східнього пакту. Сьогодні „Праґер Прессе", орґан чеського міністерства закордонних справ, видає спеціяльне совітське число у найвищих суперлятивах для совітської дипльоматії, господарської політики, культурних осягів і всього „раю", — сьогодні Чехословаччина має з Совітами військово-політичний союз із клявзулею „негайної взаємної допомоги" і — летунськими полями для совітських ескадр, що мають право перелету понад румунською територією. Сьогодні міністер Бенеш розїзджає по території Совітського Союзу, як найавторитетніший представник союзницької держави, яка не тільки сама вбачає у червоній армії ґаранта своєї безпеки, але й свому совітському союзникові дає моральну опору своєю доброю фірмою культурної, середне-европейської держави та — промощує шлях до встрявання Совітів у наддунайську проблему. Сьогодні міністер Бенеш як гість московського уряду подорожує теж і по Україні та відвідує Харків і Київ, слухаючи офіціяльних „чічеронів" і — напевне — відвзаємнюючись окликами захоплення. Сьогодні Чехословаччина, це вже не тільки панслявістичне чуттеве русофільство, але й один з реальних чинників московсько-совітської великодержавницької потуги.

Такий є фактичний стан справи, який ми, українці, мусимо виразно собі зясувати. Той стан створює для нас дуже делікатну і дуже важку ситуацію. З одного боку не можемо забувати, що стрижень всеукраїнської національної політики — це боротьба з Московщиною в усіх видах і формах, що все, що скріплює Совіти, йде на нашу шкоду, є звернене проти нас. З другого боку у Чехословаччині находиться до 700.000 наших конnаціоналів, які без огляду як їх називають та як вони самі себе називають, є дітьми одного з нами українського народу, та які зазначили могутній процес свого національного відродження саме від їх добровільної прилуки до Чехословацької Республики. Ситуація справді парадоксальна: ввесь український нарід у спорі за Карпатську Русь стоїть на становищі чехословацького антиревізіонізму, бо маючи до вибору: Мадярщина чи Чехословаччина — всі заявляємось проти Мадярщини, на підставі дотеперішньої історичної досвідної лекції. Тимчасом в обороні свого стану посідання Чехословаччина лучиться з явним найбільшим ворогом українців! Ми, українці, не є сьогодні чинником, який міг би Чехословаччині ґарантувати її безпеку і тому вона сама мусить шукати таких ґарантів, як це вказує їй її розуміння міжнародньої ситуації і власного інтересу. Не має теж для чужинців практичного значіння наше глибоке переконання, що всі держави, які сподіваються користей із союзу з большевиками, гірко заведуться. Можемо мати тільки одно бажання в імя збереження українсько-чехословацької приязни, незалежно від нинішньої, чехословацької політичної лінії: не переносити совітсько-русофільського закордонно-політичного наставку на терен внутрішніх відносин у ЧСР, гостро відмежувати внутрішню національну політику в ЧСР від всяких московських тенденцій, і триматися у внутрішній політиці тієї засадничої тези, що у закордонній: орієнтуватися на реальну силу. Якщо ЧСР вбачає таку реальну закордонно-політичну силу, корисну для свого антиревізіоністичонго фронту у Совітах, то повинна добачити таку реально-політичну антиревізіоністичну силу внутрі своєї держави — в українському народньому підкарпатському русі. І того руху не тільки не спиновати і не робити йому ніяких перепон, але підтримувати його — у власному і нашому спільному інтересі.

БОГДАН І. АНТОНИЧ.

Сто червінців божевілля.

До дискусії про світогляд і розуміння поезії.

Вже більш місяця ведуть у нас оживлену дискусію на тему „Чи письменник мусить мати світогляд?" Сама дискусія виявилася назагал безплідною, тупцюючи на одному місці, зайшла у сліпу вулицю й не може з неї вилізти. Обмежуються до того, що один за одним заявляють дискутанти: я за потребою світогляду, я теж за світоглядом, і я теж! Але набрала дискусія неабиякої ваги — і то з зовсім несподіваної причини. Мимохіть і так сказатиб по дорозі виявила вона бодай найслабшу сторінку нашого літературного руху, розкрила мабуть найболючіше місце нашого мистецького життя. Саме в тому річ, що так завзято й пристрасно сперечаються за світогляд мистця — і тільки за світогляд.

На само поставлене питання відповідаю банально, як усі інші, позитивним „так". Іду за звичайним, популярним розумінням слова „світогляд": якийсь світогляд має кожна людина, ну а письменник чейже також людина! Властиво зайво за це сперечатись. Тільки в тому справа, що світогляд для мистецької творчости письменника зовсім не найважніша річ. Далеко важніші: творча індивідуальність, світовідчування, світосприймання, чи як це там назвете.

М. Гнатишак почав дискусію такою казкою: Раз зійшлися звірята, звязали орла й почали намудуватись, чи він мусить мати крила. У цьому часі орел розірвав пута й полетів собі. Тоді всі зрозуміли, що орел ніщо інше, тільки птаха, а кожна птаха має крила, щоб на них літати. Порівнання влучне, але не до самого кінця. Саме найбільше лихо в тому, що в нас кажуть письменникові літати на крилах... світогляду, а в дійсності кожне справжнє мистецтво, кожна справжня поезія виростали з емоції і зі світовідчування. Світогляд — як ми не будемо його там розуміти — належить до царини розуму; це вартість інтелектуальна, це завжди якась система думок, „поглядів", якась більше або менше оформлена система розуміння дійсности. Зате враження, що їх викликує мистецтво, чи це будуть враження творця чи сприймача, мають завжди характер передовсім чуттевий, емоційний. Це ніяка нова думка, це здавна відома й признана правда, але в нас майже десяток критиків і так званих прихильників мистецтва свариться тільки за світогляд!

Тут ядро справи. У нас майже нема критиків, що дійсно відчували би літературу, щоб справді вміли сприймати мистецькі спонуки й відповідно на них реаґувати. В історії літератури майже самі бібліографи, списувачі, приміткарі, довботексти або знов дослідники розвитку таких чи інших ідей, в критиці це здебільша інтелектуалісти, розумовці, „світоглядники". Навіть тоді, коли вони застерігаються і кажуть про надхнення, „внутрішню правду", субєктивізм, тощо, шило вилазить з мішка. Говорять про „вогонь в одежі слова", а насправді думають про „думки в одежі слова".

Ось кілька прикладів! Уявім собі таку сцену: на відкриття малярської вистави приходить якийсь Доктор Дальтоніст (це збірна назва, їх багато), стає перед публикою і говорить: „Пані й Панове! Малярство це мистецтво барви. Вартість малярського образу в силі, красі й доборі барв. Це найважніший критерій оцінки". По цих словах підходить до стіни, де висять образи, стає перед найбарвнішим, найяскравішим з них, показує на нього й повідомляє: „Цей образ, бачите, якийсь „модерний". Я його зовсім не розумію. Він сірий, брудний, безбарвний. Дивуюсь тільки що дозволили якомусь претенсійному мазунові його тут повісити". Публика похитує головами, щось їй не йде до тямки, аджеж бачить: червінь, зелень, тощо, але цеж Доктор Дальтоніст, поважна людина, учений, знавець. Глядачі здезорієнтовані не знають, кому вірити, чи „знавцеві", чи своїм очам.

Доктор Дальтоніст говорить про надхнення в поезії, про „субєктивну правду", про внутрішню красу", а згодом бере вірш молодого поета О. Ольжича й цитує з нього:

„Напинайте рогожі вітрила!
Океан прокидається злим."

Доктор Дальтоніст не „розуміє" цього. Це якийсь „дадаїзм" чи „футуризм". За всяку ціну старається осмішити поета. Протираємо очі з дива. Приходить інший доктор і цитує:

„Співають теслі, бубни бють.
Розкрию таємницю:
Червоне сонце продають
на ярмарку в Горлицях".

Можу заложитись з докторами дальтоністами, що прочитаю цей вірш якомунебудь анальфабетові з глухої закутини — хочби з моєї далекої Лемківщини — чи той не „зрозуміє" вірша краще від нашого доктора?

„Де вечори з евангелії, де світанки,
де небо сонцем привалило білі села,
цвітуть надхнені вишні кучеряво й пянко,
як за Шевченка, знову поять пісню хмелем".

Доктор знову цього не „розуміє"; на його думку це „купа змістово неповязаних зі собою слів". Тут немає „жадного вищого настрою". Критика завжди субєктивна, але є також і якісь межі „субєктивізму". Інший „світоглядник" на-

Ювилейне Лугове Свято у Львові дня 30. червня 1935 р.

КОМУНІКАТ.

Ювилейне Лугове Свято пересунене на один тиждень пізніше, себто на неділю 30. червня 1935. Програма свята лишається та сама. В Луговому Городі відбудеться в год. 10.30 польова Служба Божа, а в год. 12. рушить з Лугового Городу похід Луговиків і Луговичок через місто. Пополудні в год. 3.30 показ лугових вправ. Програма свята і похід через місто вже дозволені владою, так, що свято 30. червня відбудеться напевно.

Підсумки загального перепису населення.

ПОВІТ ЖОВКВА У СВІТЛІ КОНСКРИПЦІЙНОЇ СТАТИСТИКИ.

Центральний Статистичний уряд у Варшаві випустив у світ чергові аркуші з підсумками статистичних даних, зібраних у Польщі в день загального перепису населення, що відбувся ще 9. грудня 1931. р. Тим разом маємо дані про Жовківський повіт.

У світлі цих даних **Жовківщина** займає 1.111 квадратових кільометрів. На цьому просторі живе 95.507 душ населення, в чому 45.993 мужчин і 49.514 жінок. На один квадр. кільометер припадає пересічно 86 мешканців. У повіті є три міські громади, **девять** (9) сільських волостей, 68 сільських громад і **288** місцевостей.

По містах живе 18.070 мешканців, у тому 4.938 або 27.3 прц. римо-католиків, **6.835** або 37.8 прц. греко-католиків, 6.229 або 34.5 прц. жидів і 57 інших. По містах за рідну мову подало: польську мову 12.398 мешканців (68.6 прц.),

українську 1.290 (7.1 прц.)
руську 1.794 (9.9 прц.)

Разом українську мову за розговірну подало: **3.084** (18 прц.)

Не забуваймо, що греко-католиків є там по містах 6.835 душ. Жидівську мову за розговірну і матірну подало 2.549 або 14.1 прц. По містах уміло читати і писати 11.753 мешк., тільки читати 79, а не вміло ні читати ні писати 2.511 душ, себто 17.5 прц.

По селах Жовківщини живе 77.437 душ населення. У тому є 15.341 римо-католиків, або 19.8 прц., далі 59.949 греко-католиків, або 77.4 прц. крім того 1.619 (2,1 прц.) жидів і накінець 508 інших віроісповідань. Матірню мову польську подало по селах Жовківщини за свою 23.418 (30.2 прц.), жидівську мову подало лише 76. Зате українську мову за матірну подало:

а) українську 22.677 (29,3 прц.)
б) руську 30.299 (39,1 прц.)

Разом: **52.976** (68,4 прц.)

Словом на **59.949** душ греко-католиків подало українську розговірну мову тільки **52.976**. Решта **5.973** подала польську мову за матірну і розговірну. Є в повіті ще й 139 душ, які не подали за свою розговірну мову жадної з названих мов. Грамотність по селах Жовківщини представляється так: уповні грамотних є 41.111 (70.1 прц.), напів грамотних, що вміють лише читати є 513 (0.9 прц.), зовсім неграмотних є 16.873, або 28.8 прц.

Джерела утримання населення представляються так: з хліборобства жиє 76.173 або 79.8 прц., з промислу і ремесла 8.508 або 8.9 прц., з торговлі і убезпечення 3.749 або 3.9 прц., з комунікації 1.001, з інших джерел 6.076 або 6.4 прц. З того по містах жиє з рільництва 4.585 мешканців, або 25.4 прц. населення, з промислу й ремесла 5.888 або 32.6 прц., з торговлі 2.926 або 16.2 прц. із комунікації 566 або 3.1 прц.

Найбільше, бо кругло 80 відсотків населення повіту живе з хліборобства. Якже представляється в світлі статистики цей хліборобський варстат праці? Взагалі всіх рільних самостійних господарств було у повіті 12.781, а з тих господарств жило 65.206 мешканців. Решта хліборобського населення жила з наємної праці в хліборобстві. У повіті було аж 11.914 господарств, що не користали з наємної сили в хлібіробстві. Зате було лише 867 таких, що користувалися наємною працею. Поділ усіх господарств з уваги на скількість ґрунту представляється в Жовківщині так: господарств, що мали менше двох гектарів землі було 4.681, а на них жило 20.325 душ населення; господарств, що мали від 2 до 5 гектарів землі, було 5.317, а на них жило аж 28.451 душ; господарств, що мали від 5 до 10 гектарів було в повіті 1.535, а на них жило 9.078 душ; господарств, які мали від 10 до 15 гектарів, було 180, а на них жило 1.107 душ населення; господарств, що мали від 15 до 50 гектарів, було 47, а на них жило 281 душ; вкінці господарств, що мали 50 гектарів і більше було в повіті 26, а на них жило 73 душ населення.

Як мешкало населеня повіту? Отже по містах було 2538 мешканевих нерухомостей, у тому мешкальних будинків було 2.566, з того деревляних 2.179, мурованих 384, з огнетревалим покриттям 1178. Крім того по містечках є ще 37 замешканих будинків, хоч вони не були мешкальними. **По селах** Жовківщини було 14.124 мешкальних будинків, при чому на сто будинків припадало 104 мешканців.

УКРАЇНЦІ В ПОВІТАХ ЛАНЬЦУТ І ПЕРЕВОРСЬК.

Із статистичного аркуша, в якому подані підсумки загального перепису населення з 1931 р. у повіті **Ланьцут**, довідуємося, що там на 97.675 душ населення було по містах **393** (3 проц.) греко-католиків, а по селах **4.388** (5.2 проц.). У тому по містах подало українську мову за матірну 135 мешканців, а по селах 1.575; руську мову за розговірну подало по містах 20 душ, а по селах 960 душ. Таким чином у ланьцутському повіті жиє на основі польської державної статистики 4.781 душ греко-католиків, а в тому лише 2.690 українців.

У повіті **Переворськ** (Пшеворск) на 61.388 душ населення є: по містах 107 греко-католиків, а по селах 2.922 греко-катол. У відділі „рідна мова" на цьому аркуші вже нема зазначено ні української ні руської мови. Зате у рубриці „інші мови" є по містах 32, а по селах 389 мешканців. Треба додумуватись, що між тими іншомовними є й українці.

Візита колишніх британських комбатантів у Берліні.

ЛЬОНДОН, 14. 6. ПАТ. Кореспондент Райтера в Берліні повідомляє, що запрошення, щоби делегація Британського легіону кол. комбатантів відвідала німецьких кол. комбатантів у Берліні, вишлють до Льондону нині пополудне або завтра рано.

БЕРЛІН, 14. 6. ПАТ. Союз німецьких старшин вислав до князя Уельсу таку телеграму: „Старшини старої армії вважають задуману візиту кол. британських комбатантів у Німеччині доказом товариського відношення і прихильности".

Смерть французького міністра.

ПАРИЖ, 14. 6. ПАТ. Вчора рано помер нагло міністер Маркомб. Смерть заскочила міністра перед годиною 10, коли він ішов до Елізейської палати на засідання ради міністрів.

...иває автора цих віршів „безрозсудним поганином самого почування" („Дзвони"). Цей, хоч також спрощує, але бодай не дальтоніст. Тепер автор у клопоті, бо не знає чи в нього надмір почування, чи брак. Але справа не в цьому. Обидва критики говорять про „почування", „надхнення", а хочуть просто „глибоких думок", що потверджувалиб їхні власні переконання. Колиб у цих віршах були якісь науки, зазиви, гасла, трохи абстрактного туману, все булоб у порядку. Доктор Дальтоніст не „розуміє" цих віршів тому, бо вони зовсім ясні і прості, а відчувати їх не може, бо нате він дальтоніст. За звичкою старого емерита звик щоденно по обіді розвязувати шаради, в тому, що згадані вірші не є шарадами, він розчарований. Що багато уступів з другої частини „Фавста", „Божеської комедії", а навіть і „Слова про Ігорів похід справді зовсім незрозумілі й їх ніхто не вміє вияснити, це нічого не шкодить. Його навчили в школі, що має ці твори вважати за ґеніяльні. Але багатьох віршів сучасних поетів він не „розуміє", бо цього ще в школі за його часів не брали і вірші читає він раз на рік, коли пише статтю про поезію.

Так між мистцями та громадянством стають усякі „критики", інтелектуалісти, розумові дальтоністи, на мистецьку емоцію, „світоглядники", трутні в літературному вулику, вчать письменників, як мають писати, а читачів, що мають „не розуміти". Повстає заворожене коло. Публика каже, що не має що читати, письменники, що не мають для кого писати. Щасливіші малярі й різьбарі, бо можуть бодай відкликатися до оцінки чужинців. Яке це дивоглядне, але щойно тоді місцевий Доктор Дальтоніст починає злегка „розуміти".

Тиранія розумового „світоглядництва" викликує ще й інші лихі наслідки. Коли я недавно писав про „векслі без покриття" деяких наших поетів, то стояв на становищі, що мистецька творчість повинна мати подвійне „покриття": в оцій „внутрішній правді" творця і в правді дійсности. Може письменик писати про Китай, коли має якесь — хочби тільки емоційне — відношення до Китаю й коли цей Китай справді істнує. Але буває: живе собі молодий поет, симпатичний юнак, до речі ще з дуже хиткими й невиробленими поглядами, а вірші складає за зразком: „Іду крицевий і залізний, а за мною мільйони таких, як я, крицевих і залізних". Це світоглядницьке акторство, а ним не заступити правди мистецтва й правди життя. „Партія веде" Тичину й Рильського, але нераз і навпаки поет хоче вести партію. Коли знеціниється „чисту" чи „незалежну" поезію, амбіцією письменника стає становище партійного пійти, сурмоголосого кольпортера. Коли бачить, що позиція його партії захитана, за тиждень переходить в іншу і в ній робить тесаме. Можна такий „трік" повторити кілька разів. Тоді світоглядницька критика пише про „шукання світогляду".

Ніхто не виступає проти „ідеї" в мистецьких творах. Навіть аґітка в деяких випадках може бути і потрібна і талановита. Але кожний, хто розуміє і відчуває вартість літературного твору мусить бути проти примітивного, розумового світоглядництва та його диктатури. Велика творчість родилась завсіди з великих емоцій. Не можемо вірити у мистців і поетів, що для них творчість це тільки справа світогляду, що не зумілиб для свого мистецтва посвятити самих себе, виректися для нього так званого особистого щастя, не спати ночей і будитись серед сну в сяйві нових задумів. Бо своє мистецтво треба таки протерпіти. Справжнім мистцям дає на дорогу найясніший бог Діоніс коли вже не „сто червінців божевілля", то бодай одного.

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Американський сенат продовжив тимчасово обовязуючу силу постанов „Найри" до дня 1. квітня 1936. За продовженням голосувало 41 сенаторів проти 13 сен.

— В найближчому часі офіційно підпишуть у Берліні німецько-голяндську умову у справі перевозів.

— Міністер Бенеш вернув вчора з Ленінграду до Москви. Пополудне відїхав до Києва, звідси безпосередньо віді́де до Праги.

— Італійська влада видалила з території Італії кореспондента „Шікаго-Трібюн" Давида Даррага за тенденційні статті.

— По Берліні кружляли поголоски, що кол. комуністичного посла Торглера випустили на волю.

— В Уй-Пешт (передмістя Будапешту) страйкує 1000 робітників деревного промислу. Домагаються обмеження часу праці та означення мінімума платні.

— У Греції урядово оголосили такі вислїди виборів: З 1.074.679 відданих голосів урядова партія здобула 685.670 голосів, монархісти Метаксаса 147.240, комуністи 94.140, незалежні 74.000, уневажнених голосів 64.000.

— Естонська преса повідомляє, що Естонія не заплатить рати военного довгу Зл. Державам на 15. ц. м.

— Фінляндія заплатила Злуч. Державам рату военного довгу 15. ц. м.

„Наші прихильники, члени законодатних установ Чехословаччини“.

У Чехословаччині відбулися, як відомо, вибори до парляментарних палат. Серед вибраних є кількох послів і сенаторів, яких нам, українцям, цікаво пізнати ближче. У минулих роках вони часто виступали у наших справах, а деякі з них і пером боронили нашу справу або прихильно освітлювали її перед чехами.

Д-р Іван Дерер (нар. 2. III. 1884) — „великий словак“, як його називають. Ще перед революцією був відомий як визначний словацький політичний і соціяльний діяч. Тепер він вже семий раз засідає у раді міністрів. За його міністрування у ресорті освіти були введені украіснські підручники на Підкарпатській Русі. Ще в 1920. р. була призначена комісія при Чеській Академії Наук, що мала вирішити питання мови для навчання в школах на Підкарпатській Руси. Ця комісія 4. XII. 1920. р. прийняла таке рішення:

„Розвязка питання про літературну мову для якогось народу має належати перш усього тому народові. А тому чеські фахівці можуть висловитися про літературну мову Підкарпатської Руси, але зі застереженням, щоб їх поглядові не надавати більшої ваги, ніж волі населення Підкарпатської Руси.

Творити штучно нову літературну мову для населення Підкарпатської Руси з наукового погляду булоб помилкою, а з погляду чеської і славянської політики річю небажаною. Окремої мови для Підкарпатської Руси витворювати також непотрібно, як і для окремих племен у чесько-словацького народу, як, наприклад, для ганаків. Через те, що місцеве, русинське, наріччя на Підкарпатській Руси є безумовно наріччям малоруським, треба як літературну мову тамошнього населення взяти літературну мову малоруську, яку вживають найближчі його сусіди й одноплемінники, себто галицькі українці. Признанням літературної української мови як мови навчання у школах на Підкарпатській Русі основно влекшується відкриття нових шкіл і працю у школах на Підкарпатській Русі, бо буде можна використати книжки, а може й учителів з Галичини. Побоювання, щоб через те не підтримувалася українська іридента на Підкарпатській Руси, не має підстави“. (Франтішек Тіхи: „До мовної політики нашої влади на Підкарпатській Руси. Дерерові з пятидесятиліттям“. 1934).

Переводити в життя ту ухвалу Чеської Академії Наук почав міністер д-р Іван Дерер. Були складені для шкіл підручники українською мовою і введені у школах на Підкарпатті, усуваючи зі шкіл підручники на російській мові, що панували там до того часу.

Це викликало гострий спротив москвофілів на Підкарпатті. Досить вказати, що в деяких місцевостях москвофіли аранжували навіть шкільний страйк, але міністер Дерер витримав той натиск. І коли сьогодні на Підкарпатті запанував правдивий український напрямок в шкільництві, то це завдяки д-рові Дерерові, що правильно зрозумів національні змагання підкарпатського населення.

Д-р Іван Дерер став міністром освіти, коли вже почалося звужування праці еміграційних культурних установ. Але відомо, що емігрантські школи, особливо Український Високий Педагогічний Інститут і гімназія, не один раз щасливо виходили з наміченого ліквідаційного пляну, лише завдяки д-рові Іванові Дерерові, тодішньому міністрові освіти. В попередньому і сучасному кабінеті д-р Дерер є міністром юстиції.

Інжинір **Яромір Нечас** (народ. 17. XI. 1888. р.) наймолодший міністер в новому чеському уряді Але це старий приятель українців. Вже сам список його книжок на українські теми приємно вражає нас: „Українське питання“ 1918., „Щире слово про чесько-українські взаємини“, 1919. „Прошу за один славянський нарід“, „Східноевропейська траґедія та Україна“, „Підкарпатська Русь та чеська журналістика“ і т. д.

У своїй праці „Щире слово про чесько-українські взаємини“ інж. Нечас робить закиди чеській політиці, що про українців думала лише на підставі одного гурту зпоміж українців з Галичини. А з ними у чехів, правда, було багато непорозумінвя. Інж Нечас пропонує поставити великий хрест над цими непорозуміннями і ніколи їх не згадувати, тим більше, що український нарід в Галичині в цілому не мав ніякого відношення до цих непорозумінь. „Найчастіше вони виникали па парляментарному тлі, де галицькі і буковинські посли так часто підтримували австрійську владу і ставилися проти нас“... Але кілька рядків нижче інж. Нечас підкреслює, що всеж таки українські посли у віденському парляменті „ніколи не голосували проти чехів в основних національно-політичних питаннях, цілком інакше, ніж це робили поляки“.

У тій книжці інж. Нечас наводить авторитетні думки чеських піонірів Ріґра, Палацького, що від щирого серця визнавали законність державних аспірацій нашого народу, всупереч пануючій на це опінії росіян і поляків. Інж. Нечас кидає слово осуду чехам, що хотять виступати в ролі менторів і приписувати українцям їх державну форму і державні взаємини з своїми сусідами. У своїх працях інж. Нечас указує причини, чому українці не можуть бути надхнені славянською ідеєю, коли вони саме найбільш терпіли від славян, російського царизму і польської шляхти. В сучасній владі інж. Нечас є міністром соціяльної забезпеки. Д-р Іван Дерер і інж. Нечас є послами від чеської соціял-демократичної партії.

Франтішка Пламінкова (народ. 5. II. 1875) сенаторка. Фр. Пламінкова, бувша інспекторка жіночих промислових шкіл, голова чеської Жіночої Національної Ради і державного союзу учительок, заст. голови союзу учительства в ЧСР., діяльний член багатьох освітніх і соціяльних організацій і т. д. Від 1926 р. член сенату з партії чеських народніх соціялістів.

Коли жінки хотять мати живий образ жінки людини, що вміє боротися за права жінки, хай студіюють життя і працю п-і Пламінкової! П-і Пламінкова ще в 1905 р. оснувала „Комітет за виборче право жінки“. Партія народніх соціялістів цілком оцінила її працю, як політичної діячки, бо вибрала її заступницею голови партії. Без прибільшення можна твердити, що п-і Пламінкова це одна з найвпливовіших жінок в чеському громадянстві й найбільше відома на міжнародньому форумі. Дуже часто жінки інших держав, де жінки не мають політичних прав, запрошують п-і Пламінкому на виклади між їх політичними чинниками про потребу дати жінкам політичну рівноправність, бо її слово авторитетне і на чужині.

Становище п-і сен. Пламінкової до української еміграції в ЧСР. і до українського народу дуже добре змальоване видатними українськими жінками панею С. Русовою і панею З. Мірною у статтях у чеському часописі „Жіноча Рада“ чч. 3 і 4 та в ювилейному збірничку „Франтішка Пламінкова“, що видало В-во „Чесько-Українська Книга“, Прага 1935, випуск 10.

„Чи загрожена українська гімназія, чи українська молодь опинилася в розпучливому стані, чи українкам, як емігранткам, тяжко дістати візу за кордон — у всіх цих справах радо допомагає п-і Пламінкова. І українська еміграція, головно жінки, так часто турбують п-ю Пламінкову. І п-і Пламінкова, хоч і тяжко зайнята своїми державними справами, ніколи не відмовляла в цих дорогих для нас побаченнях“. Від українців залежить, щоб п-і Пламінкова ще більше проявила свої симпатії до нашого народу.

Д-р Франтішек Совкуп (нар. 22. VIII. 1871 р.). Голова сенату, один з найвизначніших членів чеської соціял-демократичної партії. Д-р Фр. Совкуп — старий чеський політичний діяч. Революціонер — „трибун чеського народу“, — під такою назвою виданий збірник у його честь з нагоди 60-літнього ювилею. Революційну діяльність почав ще зі студентської лавки. Декілька разів був послом до віденського парляменту. Автор майже пятидесяти творів більшого і меншого обему. Більша частина з них, це огненні брошури-розвідки, зі статистичними даними, про злочинність австрійсько- угорської влади. Д-р Совкуп один з головних творців чеської соціял-демократичної партії, що сьогодні, після аґрарників, є найбільшою партією в Чехословаччині. Він один з тих, що виніс на своїх раменах, безплатно працюючи десятки років, видання партійного часопису „Право Ліду“, „Ощадно-позичкової каси“, що сьогодні має оборот на грубі міліони в ріжних самостійних партійних підприємствах.

Заслуги д-ра Совкупа для чеського народа на міжнародньому полі підкреслив мін. Бенеш, який заявив, що ґрунт для міжнародньої політики чеського народу підготовив д-р Совкуп своєю працею.

Д-р Совкуп одна з головних осіб чеських революційних подій 28. жовтня 1918 р. Устами Совкупа чеський нарід усував австрійську владу. йому, як гарному стилістові-правникові, доручали писати всі поклики до народу в бурхливі дні революції і всі акти революційної конституанти.

Д-р Совкуп, як щирий демократ, сильно відчуває кривди, від яких страждають поневолені кляси його народу і недержавні народи. Кожний емігрант, якоїбудь нації, завжди находить у д-ра Совкупа моральну, часто і матеріяльну або правну підтримку. Д-р Совкуп старий парляментарист, приятель д-ра Кирила Трильовського. Огненні промови д-ра Совкупа у віденському парляменті в обороні поневолених народів викликали у д-ра К. Трильовського похвальні репліки.

Українська еміграція за 15 років свого перебування в Чехословаччині нераз находила правну і моральну підтримку у д-ра Совкупа. При всякій зручній нагоді д-р Совкуп виявляє свої симпатії до українського народу. Напр., на виставі у Шикаґо д-р Совкуп відвідав український павільон і бажав українцям осягнути свої ідеали.

Маємо серед чеського народу ще багато прихильників українського народу, наших змагань і прагнень, але на жаль, мало хто про це знає з широкого громадянства.

Прага, в червні 1935.

Григорій Омельченко.

Яка буде німецька морська фльота?

ЛЬОНДОН, 14. 6. ПАТ. Японський амбасадор заявив у британськім міністерстві закорд. справ, що Японія не має ніяких застережень, щоби признати Німеччині право розбудувати свою военну фльоту до 35 відс. тонажу фльоти В. Британії. Теж амбасадор Зл. Держав повідомив британський уряд про погляд свого уряду, що, як здається, не матиме засадничих застережень, щоби так обмежити розбудову німецької фльоти.

БЕРЛІН., 14. 6. ПАТ. Німецька делеґація до морських переговорів під проводом фон Рібентропа виїхала вчора з Берліна до Льондону, де дня 14. червня мають розпочатися дальше англійсько-німецькі переговори.

ЛЬОНДОН, 14. 6. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє: Фон Рібентроп приїхав туди літаком з Мінхену, де відбув конференцію з канцлером Гітлером.

РИМ. 14. 6. ПАТ. „Ляворе Фашіста“ обговорюючи хід німецько-англійських морських розмов передбачує, що нова німецька фльота, що матиме 35 відс. тонажу британської фльоти могла би мати такий склад: 5 лінійних кораблів або великих кружляків, більше як 20.000 тон кожний, 3 одиниці по 10.000 тон кожна. 3 авіоматки по 15.000 тон. 17 кружляків по 6.000 тон. 50 контрторпедовців по 1500 тон. 20 до 30 підводних човнів від 600 до 800 тон кожний.

Чехословаччина не може забути приповідки про жабу і вола.

ПАРИЖ, 15. 6. ПАТ. Публіцист Ст. Бріс, обговорюючи в „Ле Журналь“ візиту мін. Бенеша в Москві, пише, що між цією візитою і візитою мін. Ляваля є щось більше, як маленька ріжниця. Міністер Ляваль виїхав до Москви як представник великої західньої нації, яка доцінює значіння совітської помочі, але не думає йти сліпо в напрямі політики Кремля. Чехословаччина це маленька держава, що може наразитися на поважну небезпеку, якщо забуде про приповідку на тему жаби і вола.

Щоденник звертає увагу, що комунікат з вислідів розмов мін. Бенеша, підкреслює визначну ролю, яку большевики приписують собі як головному чинникові миру. Це підкреслення на думку Ст. Бріса тим більше характеристичне, що між подорожю мін. Ляваля і мін. Бенеша є ще одна ріжниця. Мін. Ляваль перед візитою в Москві зупинився у Варшаві, щоби ясно вказати, що Франція спиває свою політику на сході головно на Польщі. Мін. Бенеш у Варшаві не говорив з ніким. Це дуже характеристичне

Подрібна дискусія над виборчою ординацією.

Соймова конституційна комісія закінчила загальну дискусію над проектами виборчої ординації і приступила до детального розгляду. Як останні промовляли референти обох проектів. Пос. Недзялковський (ППС) вимагав передовсім, щоб йому зясували, як можна проектовану ординацію ББ помістити в рямах нової конституції, з якою вона не погоджується. Противився теж творенню фікцій в політичному житті.

Пос. Подоський (ББ) відповідав на всі зголошені закиди. Спростовував, наче східні воєвідства числом мандатів упривілеєні в порівнанні з західними. Щодо проекту ППС, щоб число мандатів було пливке, промовець зазначує, що коли голосуватиме імовірно 16 і пів міліона виборців, то послів булоб тоді аж 660. Повага сойму залежить не від скількости, а якости послів. Це не відповідає правді, що територіальна самоуправа находиться виключно в руках ББ. До окружних виборчих зборів допущені й опозиційні організації, напр. професійні організації, що находяться у сфері впливів ППС. Дальше широко виступає речник ББ проти партій і т. зв. партійництва, впевняючи, що внескодавцям залежить на тому, щоб виборець міг „свобідно висловитися", що було неможливо при попередній системі зголошування кандидатів.

Заки почали подрібно розглядати зголошені проекти, пос. **Стронський** (нд) зголосив внесок, щоб над проектом виборчої ординації ББ перейти до денного порядку, бо він не згоджується з конституцією. Внесок — очевидно — більшість ББ відкинула. Та сама більшість рішила в основу дискусії прийняти проект ББ.

До кожної статті проекту ББ ріжні посли зголошують ріжні поправки. М. і. **пос. Ратай** вніс, щоб збільшити число послів до 300, **пос. Шидельський** до 312. **Пос. Біляк** домагався тримандатових округ для земель з мішаним населенням, в той спосіб число послів зрослоб до 214. Зголошено поправку, щоб підкреслити „правосильність присуду", який позбавляє права голосування. **Пос. Хруцький** домагається іншого розподілу виборчих округ. **Пос. Ротенштрайх** був за збільшенням і виділенням міських округ. **Пос. Біляк** вніс скреслити постанову, що членом комісії може бути тільки виборець, що добре володіє польською мовою.

Пояснення давав пос. Подоський. На черговому засіданні будуть продовжувати детальний розгляд постанов проекту, при чому мабуть закінчать його

—o—

Загальні Збори Товариства Охорони Воєнних Могил у Львові.

Отворення. — Звідомлення з діяльности. — Дискусія. — Вибір нового Виділу.

В пятницю 14. ц. м. відбулися в льокалі „Молодої" Громади" у Львові Загальні Збори Т-ва Охорони Воєнних Могил при дуже слабій фреквенції членів. На салі було всього 21 присутніх — включно з делегатами філій: Станиславів (п-і Мелянія Грушкевичева), Сколе (о. Микола Притуляк), Угнів (м-р Іван Скрипчук) та Городок (інж. Роман Паламарчук).

Збори отворив голова Т-ва **д-р Павло Кривуцький**, що привитавши присутніх, присвятив теплу згадку пок. Стахієві Стеблецькому, що був членом-основником, опісля членом Контрольної Комісії ТОВМ, для якого поклав тревалі заслуги. Тої частини промови вислухали учасники Зборів стоячи.

Після того голова схарактеризував теперішню працю ТОВМ. як більш стабільну. По початковім розмаху, що зазначився м. ін. широким зактуалізуванням ідей і завдань Т-ва, розбудовою філій у краю та масовою жертвенністю на потреби Т-ва, прийшли часи, в яких приходиться нам вести працю чимраз важче. Причини тих труднощів загально відомі. Нині дуже важко добитись якогобудь дозволу не то на памятник у честь полеглих, але й на похід на могили.

З черги голова згадав про реєстрацію могил укр. полеглих, яке Т-во переводить від часу свого основання. Досі є в Т-ві зареєстрованих понад 2.800 полеглих — число в порівнанні до наших жертв дуже мале. Через це й годі приступити до видання спису полеглих, яке Т-во має здавна в проекті. Дуже слабо йде теж акція в краю за будовою памятників полеглим та уфундовуванням по церквах памяткових таблиць зі списом полеглих з дотичної парохії. Поминки в честь полеглих відбуваються і нині в ріжних околицях краю дуже величаво.

В дальшому згадав голова коротко про працю централі у Львові, зокрема про тревале упорядкування українського цвинтаря полеглих на Янівськім та про долю українських воєнних могил на Личакові, знану вже громадянству з виданого свого часу комунікату Т-ва. При всіх роботах для упорядкування могил полеглих треба представникам наших філій порозумівається з органами компетентної влади.

При кінці згадав ще голова коротко про українські воєнні цвинтарі і їх долю на Маківці, Ключі, Лисоні, в Семиківцях, Вівсю й ін.

Після прийняття протоколу з попередніх Заг. Зборів зложив секретар Т-ва п. **Олександер Карпінський** звідомлення з діяльности Т-ва за 1933 і 1934 рр. Виділ Т-ва відбув у тому часі 8 засідань, врештою всі важніші й пильні справи полагоджувала Президія, яка збиралася нераз і двічі в тижні. Не вчисляючи обіжників до філій, вислано з централі 146 писем. Звязок з філіями, яких є 33, був добре наладнаний. Дані з 28 філій вказують, що в них є 1.355 членів і 10.230 зол. майна. Зареєстрованих у філіях могил є 3.612 (без філій Сколе, Городок, Зборів).

В дальшому промовець перейшов по черзі усі філії Т-ва і характеризував коротко діяльність (або недіяльність) кожної з них. При цій нагоді представив також, як стоїть справа з утревалениям могил і будовою памятників та пам. таблиць у ріжних місцевостях краю.

Окремо представив секретар Карпінський діяльність Т-ва у Львові, яке в дійсности веде тут всю працю, до якої обовязана була львівська філія. Цвинтар на Янівськім упорядковано коштом 15.630 зол. і він виглядає тепер імпозантно. Небавком прийде ще замість дротяної огорожа з живоплоту.

Всі видатки покриває Т-во виключно з жертвенности громадянства і вкладок членів. Зеленосвяточну збірку ділить Т-во по половині з УКТОДІ (за два останні роки прийшло Т-ву 5.127 зол.).

З черги зложив коротке касове звідомлення касієр Т-ва п. **Микола Бонковський**. Присутні почули, що Т-во має тепер лиш дрібну готівку, бо всі його фонди пішли на упорядкування Янівського цвинтаря. Поважні суми винні Т-ву деякі філії, від яких тяжко тепер щось видобути. При Т-ві істнує на окремій книжечці фонд будови памятника у Ґмінді, що представляє тепер квоту 549. 42 зол. (без відсотків).

По цих звідомленнях поставив ред. **О. Павлів** іменем Контрольної Комісії внесок признати Раді Т-ва абсолюторію.

В дискусії промовляли: п-і **Грушкевичева** зі Станиславова: В Стан. є 240 упорядкованих могил, є й місце під памятник; о. **Притуляк** зі Сколього: Збори Т-ва треба скликати скорше і по змозі в лат. свято. Повідомляє, що стрийське старосто згодилося дати цього року дозвіл на поминки в честь полеглих на Маківці і на горі Ключ. На Маківці треба конче збудувати відповідну каплицю; м-р **Скрипчук** з Угнова: Філія в Угнові, хоч і без тіснішого звязку з централею, робила свою роботу, м. ін. улаштовує щороку величаві свята полеглих у Вербиці. Тепер філія наладнала звязок з централею і переводить реєстрацію могил у повіті; інж. **Паламарчук** (Городок): В Городеччині йде масова ексгумація полеглих, при чому кости українців складають в окремім кутику на цвинтарі в Городку; цим кутком опікується філія. За минулі роки побудовало тільки одно село Речичани памятник полеглим.

Після запиту одного учасника в справі могил українських летунів у Краснім і відповіди голови промовляли ще пп.: ред. Д. Паліїв (у справі Маківки) і ред. д-р І. Німчук (у справі масових ексгумацій у краю).

По закінченні тої наскрізь ділової дискусії Збори ухвалили однодушно абсолюторію Гол. Раді Т-ва. Після того комісія-матка у складі пп. дир. М. Кисілевського, м-ра Бачинського й Е. Якимова намітила новий Виділ Т-ва у складі: **дир. д-р Павло Кривуцький** — голова; члени Виділу: д-р Іван Німчук, Олександер Карпінський, Микола Бонковський, д-р Волод. Лишняк, інж. Юрій Пясецький, Ярослав Гузар, м-р Роман Мармаш, ред. д-р Степан Годований, о. Антін Каштанюк; заступники: інж. Захар Рудик, дир. Лев Лепкий, Богдан Скрентович; Контрольна Комісія: ред. Остап Павлів, дир. Іван Охримович, дир. Петро Постолюк. Внесення комісії-матки пройшло одноголосно.

На цьому Збори покінчились.

Молодоросійська партія.

ПАРИЖ, 14. 6. ПАТ. Союз молодих росіян перетворився у політичну партію, що виступатиме під назвою молодоросійської партії. У звязку з цим відбулися у Парижі збори партійних провідників, на яких довшу промову виголосив великий князь Дмитро. Він підкреслив, що молодоросійська партія оживлена патріотизмом майбутньости, не минувшини. Той патріотизм мусить змагати до відродження і величі Росії. Великий князь відвертається від теперішніх володарів, але обурюється на тих, що хотілиб поразки совітської армії у війні. Поразка червоної армії, говорив вел. князь, ніяк не причинилася би до відродження народу. Навпаки — заадалаб удар самій Росії і її національній гідности.

Молодоросійська партія має около 150 відділів у всіх частинах світа. Головний осередок того руху є в Парижі. Організація видає політичні публікації у Франції, Чехословаччині, Болгарії, Бразилії і Китаю. Головним керманичем партії є Олександер Казембек. В. князь Кирило, як голова кол. царської родини, підтримує партію матеріяльно.

Жахлива катастрофа в Німеччині.

Фабрика муніції в Раймсдорфі вилетіла в повітря. — Кількадесять робітників убитих, кількасот ранених.

В місцевості Раймсдорф біля Вітенбергу над Лабою (в Саксонії) склалася 13. ц. м. **жахлива експльозія вибухових матеріялів у фабричних заведеннях** вестфальськоангальтської фірми. Після експльозії повстала **пожежа ,що спричинила дальші вибухи.** Підчас першого вибуху фабрика працювала в повній обсаді. Змобілізовані з найдальших околиць пожежні сторожі, штурмові і військові формації та Червоний Хрест взялись до рятункової акції. Прятали розвалини, добували засипаних людей і відвозили самоходами до шпиталів. Причина експльозії покищо не устійнена. Число жертв подають на **кількадесять убитих і кількасот ранених.**

Як звідомляють в останній хвилині, у фабриці були **чотири експльозії.** Цілу околицю навкруги замкнули кордоном поліції та війська, що пильнують доступу до місця катастрофи. Підчас катастрофи находилося у фабриці кількасот робітників. Сила експльовій була така страшна, що **їхній гук було чути у віддалі 8 км.**

Фабрика під назвою „Васаг" була одинока в Німеччині, що згідно з постановами версайського трактату мала право виробляти муніцію для Райхсвери. Продуковано перш усього динаміт і **стрільний порох.** В останніх часах робота тревала днями і ночами. Працювали робітники на три зміни. Фабрика затруднювала коло 7.000 робітників, що підлягали строгій контролі. Приймали до неї тільки членів нац. соц. партії, що виказалися урядовими документами льояльности.

Похорони жертв відбудуться на кошт фа

брики. Родини убитих діставатимуть зарібки аж до часу, коли дістануть відшкодування від товариств обезпечень.

Міністер пропаганди д-р Гебельс вислав командантові залоги в Раймсдорфі кондоленційну телеграму, в якій заявляє: „Жертви цієї страшної катастрофи впали як вояки праці на полі слави. Німецький нарід додержить їм вірности в памяти".

За останніми вістками добули досі тіла 22 жертв, катастрофи. Під румовищами находиться ще 30 робітників, щодо яких нема надії, щоби вони жили. Крім того начислено 75 тяжко і 300 лекше ранених. Лікарська поміч запевнена, бо в рятунковій акції беруть участь не тільки місцеві лікарі, але й з дальших околиць, а навіть з Ляйпціґу та Берліна. В околицях Раймсдорфу і Вітенберґу вибухи наробили тільки матеріяльні втрати, не потягаючи за собою жертв у людях.

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ПАЦІЄНТІВ у моїм заведенні вул. Сикстуська 17 в сезоні літнім від 9—1 і від 3—6.30. В неділю і свята за попереднім зголошенням. НАСС.** 1744 1-3

— **Мясарні Центросоюзу у Львові,** Ринок ч. 2, Жовківська ч. 178, Личаківська ч. 50. 14-30

— **Річні пописи Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові** відбудуться 17. VI. в год. 11.15 передпол. у великій салі Муз. Т-ва, вул. Шашкевича 5 (середні і вищі роки), дня 18. VI. в год. 5. попол., в малій салі Муз. Т-ва (нижчі і середні роки), дня 19. VI. в год. 8. вечір, у великій салі (вищі роки і курс концертовий) і дня 21. VI. в год. 8. веч. у великій салі (вищі роки, концерт. курс, оперова кляса і орхестр. Вищого Муз. Інституту). Виконають твори Баха і Гендля, а в другій частині першу дію опери „Фавст" Гуно. Вступ за програмкою. Ціна програмки 50 сот. Вступ вільний. 1742 1-2

— **Засідання Фільольоґічної Секції НТШ.** відбудеться в суботу 15. червня 1935 в год. 6. веч. у бібліотеці Т-ва. Програма сходин: 1) І. Свенціцький: Масарик як фільольоґ. 2) вибір нових дійсних членів.

— **Народні мельорії Карпат, Буковини й ін.** Концерт під повищим наголовком передає з Авґсбурґа радіостація в Мінхені (405.4) в неділю 16. червня. Початок в год. 15.05.

— **Порядок зеленосвяточних богослужень у катедрі св. Юра такий:** у неділю 16. ц. м. архиєрейська Служба Божа в год. 9-ій; в понеділок 17. ц. м. Служба Божа, як і підчас інших свят. В оба дні процесійний похід на цвинтарі Янівський і Личаківський в год. 2.30 попол.

— **Вступні іспити до гімназій.** Дня 17. ц. м. розпічнуться вступні іспити до державних гімназій з польською мовою навчання. Іспити потревають три дні. В державних гімназіях з українською мовою навчання вступні іспити з причини Зелених Свят розпічнуться один день пізніше, т. зн. 18. червя і потрівають два дні.

— **Українська співачка в радіо.** 13. ц. м. у львівському радіо відспівала п. Ольга Лепкова ряд оперових арій і пісень. Передача була дуже добра, без атмосферичних змін. Голос п. Лепкової радіофонічний мав приємну звукову барву. Дикція і інтонація були чисті. Співала оперові арії Чайковського, Римського-Корсакова і Монюшки, пісні Рахманінова і Степового.

— **Хто тратить відложення військової служби.** М-ство внутрішніх справ видало важний обіжник у справі відложення військової служби, яким користуються студенти вищих і середніх шкіл та молодь, що відбуває науку в ремеслі. На випадок перервання науки перед часом відложення, що кінчиться для студентів при скінченні 23 літ, відложеня стається відразу неважним. Досі студенти діставали таке відложення військової служби згори на час до скінчення 23 р. життя. Крім того обіжник передбачує потягнення до карно-адміністраційної відповідальности тих осіб, що перервали студії й користають дальше з відложення, не повідомивши про це військову владу. Особи, карані за такі провини, будуть мати утруднені шанси в часі військової служби, а також приділ до спеціяльних формацій або передречинцеве звільнення.

— **У справі відпочинкових відпусток.** Найвищий суд рішив, що хто розпочав у службовім відношенні календарний рік, набуває тимсамим право до повної відпочикової відпустки.

— **Як старатися за особисту виказку?** У звязку з вакаційним виїздом багато осіб старається за особисті виказки (довуд особісти). Щоби цей документ дістати, треба предложити: метрику уродження, евент. вінчання, документ про відношення до війська, попередню особисту виказку і дві фотографії 4×5 на білому підкладі. Особисті виказки видаються в маґістраті.

— **Вистава Стрілецьких памяток у Перемишлі** буде відчинена ще на Зелені Свята. Хто не мав іще нагоди бачити цієї цінної історичної збірки памяток, що щасливим припадком збереглися, нехай користає з останніх днів.

— **Ярославщина знову знищена.** В перший день лат. Зелених свят над цілим ярославським повітом перейшла градова буря і наробила в кільканацятьох громадах величезної шкоди. Град величини курячого яйця знищив землеплоди на просторі 4.000 морґів. Особливо потерпіли громади: Ляшки, Залісьска Воля, Лази, Дуньковичі, Гавловичі, Мунина, Собечин, Маковиско і Лежахів. Інші громади мають менші шкоди. У вичислених селах град знищив не тільки жито і пшеницю, але й вівси, буряки, коноплі та інші засіви. Тільки бульба може ще відродитися. Населення в розпуці, бо ще не прийшло до себе після торічної катастрофи довготревалої слоти і повені.

— **Жертви матури.** В Новому Санчі кинулася з мосту до ріки Попраду 18-літня Стефанія Зайонц, абітурієнтка монастирської семинарії в Стар. Санчі, і втопилася. Причиною самогубства була невдача при матурі. — У Варшаві скінчила самогубством 20-літня матуристка Марія Камінська, перепавши при іспиті зрілости. Вона напилася оцтової есенції й вмерла заки наспіла поміч.

— **Додаткові жертви війни.** В селі Бабю пов. Луцьк кількох селян викопало в полі гарматнє стрільно з часів світової війни і спричинили експльозію. Одного з них вбило на місці, а трьох тяжко ранило. — В селі Корчево, пов. Новгород, згинуло в подібний спосіб трьох селян від стрільна, що не вибухло в часі війни.

— **Жертви громовиці.** Недавна хуртовина, яка перейшла над радехівським повітом і його сусідніми околицями, наробила багато шкід. На кольонії Грищихах коло Стоянова грім влетів крізь маленьку дірку над вікном і вбив на смерть жінку господаря Андрущака та матір його жінки. Дітям, які бавилися в хаті, нічого не сталося. Крім того грім убив стареньку бабу і спалив будинки недалеко Грищихи на волинськім боці. У Друшкополі оглушило старшого господаря, якого вдалося відрятувати, а хлопця забило. Того самого дня громи попалили багато будинків у горохівськім повіті: спалили господарські будинки на Сабанівці коло Стоянова і господарські будинки в Радехові. Конче треба повести акцію, щоби селяни ставили громозводи, які небагато коштують.

— **Львівська хроніка.** Дороговий виділ міської управи розпочав перебудову Стрийської вулиці на відтинку від вул. Домбровського до вул. Кадетської. Обїзд вібувається тепер вул. Кадетською і Понятовського. — На Цитаделі власник торговлі вина Штадмілер придибав жінку з якимсь Евстахевичем і став стріляти до них із револьвера, одначе не поцілив. Евстахевич теж стріляв і теж не поцілив. Поліція арештувала Штадмілера й Евстахевича.

— **Краєва хроніка.** В Станиславові застрілився Вл. Гупаловський, плютоновий 48 п. п., з причини нервового розстрою. — В Угнові пов. Рава Руська відобрала собі життя Марія Магура, урядничка міської управи, з причини нещасливої любови і родинних невзгодин. — На двірських полях біля села Стаїв пов. Рава Руська знайшли тіло гаєвого Михайла Заворотюка, якого хтось убив ударом по голові. Зробили це мабуть злодії, що крали бульбу з двірських кіпців. — Нотар із Яблонова біля Коломиї д-р Ігн. Вайс підрізав собі горло бритвою. Забрали його до шпиталю. Рішився покінчити з життям тому, що його дисциплінарно перенесли з Коломиї.

— **Ошукував лікуванням.** Окружний суд у Рівному займався справою якогось Стефанковського, що ошукував людей, вдаючи лікаря. Після війни він осів у Мирогощі і подаючи себе за головного лікаря петлюрівської армії, розпочав лікарську практику. Як колишній санітар з часів війни він мав деякі загальні поняття про лікування, якими тепер так спритно користувався, що в короткому часі здобув собі між народом славу „доброго лікаря". А що при тім умів теж натягати людей на гроші, то попри славу придбав собі незлий маєточок. Одному селянинові приложив до голови якусь скриньку, ніби то рентґенівський апарат, і запевняв його, що випомпував йому з голови „склянку води". Селянин повірив і почувався нібито здоровшим. Одній жінці перевів недозволений ґінекольоґічний захід, але так нещасливо, що вона вмерла. Справа оперлася об суд, який розкрив всі ошуканства Стефанковського. Зате дістав тепер 5 літ вязниці.

— **У статті про „Архів міста Львова"** в попередньому числі „Діла" треба справити на 4 ст. шп. 1 р. 52 знизу: 1834 на 1934, шп. 2 р. 37 „влегшити" на „влегшити **собі**", шп. 3 р. 19 згори „видаванні" на „виданні", р. 23 „висвятився" на „висвятившися", р. 49 „Regestu" на „Regesta" (2 відм. „Regestów"), р. 76 „Archeonu" на „Archeionu", р. 82 „авторську" на „авторову".

ВИБУХ АРСЕНАЛУ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 14. 6. ПАТ. У Лягденсофі коло Ладожського озера вибухли військові муніційні склади, що були під землею. Згинув один вояк, кількох було ранених. До катастрофи прийшло у звязку з пожежою дому, під яким був склад муніції. Здогадуються, що це большевицька робота.

З концертової салі.

Концерт кляс співу консерваторії ім. Шимановського.

Рухливий і амбітний провід консерваторії ім. Шимановського представив на свому останньому концерті вислід праць кляс співу проф. Тарчухової та Улуханової. З учеників першої почули ми п-у Бертерівну (яка з арією Моцарта „Іль ре пасторе" не могла справитись ні з вокального, ні з технічного, ні з виконавчого боку), п. Уму і п. Меца ,який виказав чимало музикальности і гарний (хоча й невеликий), голосовий матеріял, яким вже доволі вміло володіє, врешті п. Гардуляка, який дуже музикально і певно відспівав (з орхестрою) партію Фавста в прольогу цієї опери. Совісна праця учительки замітна у всіх учеників. Решта виконавців була учениками відомої у Львові знаменитої професорки п-і Улуханової (до речі: вона є м. ін. і професоркою нашого Муз. Інституту ім. Лисенка). На першому місці зпосеред її учнів (і взагалі з цілого вечора) треба назвати п. Вайсера; має він баговий голос прегарного тембру та соковитого звуку, небуденну музикальність і помітний драматичний талант, так, що можна ворожити йому карієру оперового співака. „Готовою" співачкою є вже тепер і п-а Астаманівна, яка мусить ще звертати пильну увагу на чистоту інтонації високих тонів. Також п-і Рогатінер і Шехтер виявили якнайкраще свій талант і передовсім: працю над ними їх учительки, яка, як бачимо на примірі Вайсера, в короткому часі робить правдиві чуда. До її найкращих прикмет належить: навчити молодих адептів вокального мистецтва природного співу, без зайвих (а таких неприємних для ока і шкідливих для самого співу) викривлювання рота і губ, висування зубів і т. п. засобів, які дехто з учителів співу вважає „есенцією" співацької штуки. Цей природний спосіб ставлення голосів і в сполученні з ним: музикальний і культурний спосіб виконування можна було замітити у всіх учеників п-і Улуханової, яка може бути вдоволена овочами своєї праці.

Мельоман.

Історичний концерт у Дрогобичі.

Філія Музичного Інституту ім. М. Лисенка і „Дрогобицький Боян" зготовили 2. VI. ц. р. тим небагатьом одиницям, що шукають духової насолоди в музиці, справжній бенкет і вповні піддержали свою дотеперішню, добре заслужену репутацію історичним концертом, на який склалася така програма: 1) Кл. Жанекен: „Русалка", Орляндо ді Ляссо: „Злий чоловік" і „Ехо" (обидва композитори з XVI. ст. в перекладі П. Карманського у виконанні „Дрогоб. Бояна" (батута в руці управителя Муз. Інст. п. Б. Пюрка); 2) А. Кореллі: Ля фолія (XVII. ст.) — у виконанні знаменитого скрипака, вчителя Муз. Інст. Ст. Огродніка, і Й. С. Баха: Прелюдія — у виконанні пп. Ст. Огродніка і Б. Пюрка; 3) Фр. Качіні: „Пісня пастушка" і М. А. Честі: Арія з опери — у виконанні п-и Покотилівної; 4) Г. Ф. Гендля: Соната на скрипку і фортепіян Д-дур; 5) Тогож: Кончерто Гроссо Г-моль (на два фортепіяни) у виконанні управит. Муз. Інст. в Бориславі п-і Нат. Кулицької і п. Б. Пюрка; 6) Тогож: Аллилуя з ораторії „Месія" — у виконанні хору „Дрогоб. Бояна" під батутою проф. Пюрка.

Не будучи спеціялістом, всеж таки не можу не виповістися в кількох словах про цей концерт, бо він без сумніву заслуговує на те, щоб відмітити його як замітнішу подію в нашому музичному житті, не тільки самого Дрогобича.

Найважніша риса цього концерту — це дбайливе його підготування, добір програми, на яку склалися твори з доби XVI. до XVIII. ст., які вже видержали пробу довговічности, і те, що виконання програми попереджували річеві, ядерні реферати (про першу частину програми п. Огродніка, про другу п. Пюрка), які давали змогу навіть ляікові увійти в духа авторів і їх творів та давали перспективу розвитку музики.

Це був концерт на европейську міру і тільки жаль, що так мало зпоміж дрогобицької інтелігенції схотіло його використати для збагачення своєї музичної освіти й естетичних пережиттів. Бо справді не було ні одної точки програми, якій можна би було зробити поважніший закид, а деякі з них, як відтворення п. Огродніком твору Кореллі і Баха, „Дрогоб. Бояном" Орляндо ді Лясcо „Еха", Гендля „Кончерто Ґроссо" і старинних пісеньок Фр. Качіні та М. Честі (сольоспіви п-и Покотилівної) були приняті зібраними з правдивим захопленням.

Кульмінаційною точкою концерту було виконання Гендля „Аллилуя", яке справедливо треба записати на рахунок найкращих успіхів добре угрунтованої слави „Дрог. Бояна" і його диригента проф. Пюрка, що вклав усю свою інтелігенцію і нерви у досконалу підготову великого хору

На закінчення годиться підкреслити щасливу думку проф. Пюрка влаштовувати у такій формі концерти европейської музики, бо вони справді можуть причинитися до музичної освіти занедбаного під цим оглядом нашого загалу і викликати живіше зацікавлення музикою, яка в житті культурних народів грає сьогодні таку важну ролю.

П. К.

Відгуки дня.

Живі гроби.

Гроби, гроби, гроби... Великих наших днів, світлянних наших сподівань німі, але пророчисті свідки. Таке вже споконвічне в світі право, що кожний питає: „Ви хочете чогось? А деж ваші докази на те, де ваші гроби?"

Де їх, де тих наших гробів нема! Як зір на небі — на Рідній Землі. А поза нею... І Сибір, і Мурмань, і Донський Край, і Румунія, і Чехословаччина... Є всюди ці свідки, свідки великої любови, великої віри і великої посвяти.

Лежить у них українське лицарство, приспане на вічний сон — одні гарматами, другі великою тугою. Але однакові вони перед народом, чи влучила їх у серце сталева куля, чи поцілила розпука заведених надій.

Гроби, гроби, гроби... Не всюди вони видні, одні позападалися, других чужа рука зарівняла, але всюди вони є! Бо знищити вже їх ніхто не зможе, хочби розкопав до самого споду.

Адже гроби Черника і Загаєвича далі стоять над Дніпром у Києві, адже братська могила в Базарі далі істнує, хочби ще раз стільки ніг затоптувало її і ще десять разів стільки літ пройшло над нею! Те, що там поховане — не може зникнути ніколи, а те, що їх вкриває — рідна земля — було і буде всюди, куди не глянемо. Звідкиб її не взяти — вона одна і та сама, що на могилах.

Зелені Свята. Зелений гимн природи, розцвілої на ввесь ріст, розспіваної на ввесь голос. Румяні ранки, блакитні ночі, золоті дні.

В найвищий розцвіт краси літа приходить думка про гроби.

Глибокий змисл у цім: гроби життя не кінчать, а тільки змінюють його. А ще гроби тих, які поклалися туди не примушені ні старістю, ні хоробою, самі такі розцвілі, розкішні як природа в Зелені Свята. Пішли, бо обовязок їх закликав, лягли, бо були в перших лавах.

І дали живому народові — живі гроби.

Галактіон Чіпка.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ЗУЗУ".

Мабуть уперше виступає славна муринська танечниця Джозефіна Бейкер як акторка. Досі вона тільки танцювала; тепер грає ролю чутливої, закоханої дівчини, що для добра свого вибраного їде на сцену мюзік-голю. Фільма досить пересічна із засобами дуже поширеними в американських популярних фільмах, де так часто повторяється мотив із премієрою великої ревії, в якій виступає зовсім випадкова артистка — завтріша світова зірка. Крім кількох ефектовних сцен балету із славних „Фолі-Бержер" у Парижі варт послухати голосу Д. Бейкер, зовсім іншого, ніж відомі жіночі голоси: — глибокого, металевого, що йде із глибини грудей. Цікаві теж її рухи, наче освоєної малпочки з довжезними ногами і руками, звинної, пруживої і наскрізь дитячої.

Відозви й комунікати.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА!

Надходять літні ферії і нам треба памятати про тих дітей, що разом зі своїми батьками опинились як вигнанці на чужині і серед чужих людей та обставин тратять звязок з рідним народом. Нашим обовязком є допомогти цим дітям і дати їм змогу побути на рідній землі. Нашим обовязком є підкріпити цих дітей і духом і тілом.

Союз Українок вже й попередніми роками вів акцію за приміщенням дітей емігрантів з Великої України підчас літніх ферій у Галичині і ця акція все мала добрий успіх і давала добрі наслідки. Віримо, що й цього року при допомозі всього нашого добросердечного громадянства нам пощастить знайти місце для кількох десятків цих найменших наших братів і сестер. Віримо, що зустрінемо зрозуміння серед усього нашого свідомого громадянства і що на цей наш заклик відгукнуться охочі взяти таку дитину до себе на село, де діти матимуть відповідні умовини до відпочинку та найдуть тепло і привіт в українській родині.

Йде про помешкання та прохарчування дитини. Дорогу і в один і в другий бік платять або емігрантські установи, або батьки дітей.

Дайте змогу дітям наших братів побути в українській родині!

Дайте змогу цим дітям у рідному оточенні скріпитися духово й тілесно!

Не дайте в чужім оточенні і серед чужих людей цим дітям забути свою мову, забути, якої Матері вони діти!

Не дайте нагоди, щоб вам могли колись докірати, що ви занедбали свій обовязок перед найменшими нашими вигнанцями!

Не дайте нагоди, щоб у вашу душу міг колись закрастись докір самим собі, що ви не виконали свого обовязку перед своїм народом!

Просимо зголошення слати на руки референтки суспільної опіки при Головному Виділі Центрального Жіночого Товариства „Союз Українок" (Львів, Сикстуська 44).

Тих, що не мають змоги взяти дитини до себе, а хотіли би причинитись посильною жертвою до того, щоб деякі діти могли побути в оселях, просимо слати жертви на ту-ж саму адресу.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ ЦЕНТР. УКР. ЖІНОЧОГО Т-ВА „СОЮЗ УКРАЇНОК" У ЛЬВОВІ:

Мілена Рудницька, голова. Марія Колтунюк, референтка сусп. опіки.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іван Давидович, купець і заслужений міщанин Камінки Струм., співосновник місцевого „Нар. Дому", довголітній виділовий філії Т-ва „Просвіта", член багатьох українських товариств, помер після довгої та тяжкої недуги 14. ц. м. в 63 році життя. Українська громада Камінки Струм. втратила в Покійнім чесного, карного та жертвенного члена, а опечалена рідня доброго та дбайливого батька й опікуна. **В.Й.П.**

Дописи.

КАЛУЩИНА.

Кінцеві змагання хорів і драм. гуртків у Войнилові. В неділю 2. 6. ц. р. уладила філія „Просвіти" у Войнилові кінцеві змагання хорів і драм. гуртків за мистецтво 1935 р. філіяльної округи. У змаганнях взяло участь 6 передових хорів і 5 драм. гуртків читалень: Войнилів, Цвітова, Долпотів, Лука, Сілце і Томашівці. Реферат про завдання хорів і драм. гуртків читалень виголосив урядовець філії п. Олійник Теодор. Оціночна комісія філії, в якої склад увійшли: о. дек. Зарицький Л., ред. Мартиневич, Тисовський В., Люпуль В., Ремезовський О., Цимбалістий П., признала мистецтво хорові чит. Цвітова та драм. гурткові чит. Долпотів. По змаганнях відбулася просвітянська забава.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Василь Свистун: ДОГМАТИЧНО-КАНОНІЧНЕ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ. Віnnіреr, Ман. 1935. Стор. 36.

Л. Редкевич: ПРО ПОГОДУ, МАГНЕТИЧНУ СИЛУ ТА ПРО ГОЛОСОВІ ФИЛІ. III. частина науки фізики. З образками. Ціна 35 сот. „Самоосвіта" Львів, червень 1935

ЖУРНАЛИ.

ЖІНОЧА ВОЛЯ, часопис для сільських господинь. ч. 12. за червень 1935. Рік IV. Коломия 15. червня 1935.

ГОСПОДАРСЬКО - КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Орган Ревізійного Союзу Українських Кооператив. ч. 13. 9. червня 1935.

ГОТОВІ! Часопис Українського Спортового Союзу. Львів, 11. червня 1935. Ч. 11.

КОМАР, ч. 24. 16. 6.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО, ч. 6 (26) 1935, червень 1935. Рік видання III.

НОТИ.

ЗАПОВІТ Т. ШЕВЧЕНКА „Як умру, то поховайте" (на мішаний хор). Музична Накладня „Торбан" у Львові ч. 270. Ціна 50 сот. Музика І. Омельського.

ХРОНІКА Муз. Накладні „Торбан" від 1. вересня 1934 до 13. травня 1935.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 15. VI. год. 7·30 веч. „Студентка".

Неділя, 16. VI. год. 3·30 поп. „Фрайлайн Доктор".

Неділя, 16. VI. год. 7·30 веч. „Студентка".

Театр Ріжнородностей.

Субота, 15. VI. З причини відпусток вечинний.

Неділя, 16. VI. З причини відпусток вечинний.

Кіна.

АДРІЯ: „Трійка", „Доглядачка в неволі".

АПОЛЬО: „Віктор чи Вікторія?"

АТЛЯНТИК: „Зузу" (Джозефина Бейкер).

ВАНДА: „Пісня пісень", та „Зле кохана!"

ГРАЖИНА: „Капітан Коркоран" (Вл. Бурівн).

КАСІНО: „Я збігдець" (Павло Муні).

КОЛІСЕЙ: „Чібі", ревія „Серце і вальчик".

КОПЕРНИК: „Марнотратний син".

МАРУСЕНЬКА: „Поворот Франкенштайна" (Борис Кардов).

МІРАЖ: „Передмістя" з Волесом Бірі і шампанська комедія „Розвід на швидку руку".

МУЗА: „І щож далі сіра людино?"

ПАКС: „Голгофта".

ПАЛЯС: „Пані та шофер" (віденська комедія).

ПАН: „Любовна мрія" („Leise flehen meine Lieder").

РАЙ: „Юліка" оперетка з Ґуст. Фреліхом і Джітою Альпар.

СВІТ: „Кавалькада".

СОНЦЕ: „Пильнуй свого чоловіка", ревія: „Ой, жіночки!"

СТИЛЕВЕ: „Чотирьох джентельменів" і ревія Волінського.

УТІХА: „Жовтий детектив" і ревія.

ХИМЕРА: „Я довіряла тобі".

Закордонне радіо.

Субота, 15. червня 1935.

Відень (506,8) Авдиція в честь Дольфуса, 12·00, 13·10 Музика, 15·45 Хор, 16·45 Спів (Віля сопр.), 19·10 Що будемо танцювати в діті (муз., сп.), 20·00 „Віденський комедіянт" ком. Фріденана. **Брно** (325,4) 21·45 Слов. нар. пісні, **Мор. Острава** (269,5) 18·40 Танк. музика, спів, **Прага** (470,2) 16·10 „Казка про пісню" діточа опера Пухольта, 18·20 Хор, 19·30 „Гарня Саскія" оп. Недбаля. **Париж** (1648) 12·15 Концерт, 20·00 Гавайська орх. Рови Корназ. 20·45 „Коршма під Гусячою Ніжкою" на осн. Анат. Франса, муз. Левада, **Білгород** (437,3) 12·20, 17·00 Пісоньки, 20·00 „Орлов" оп. Граніхштедтена. **Берлін** (356,7) 14·15 Легка музика, 18·15 Пісні й лірика Півночі, 20·10 Симф. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 18·45 Два фортепіяни, 19·00 Військ. марші, **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Вес. пополудне, **Мінхен** (405,4) 15·15 Вок. концерт, 18·40 Пісні, 19·05 Вес. камер. музика, **Будапешт** (550,5) 17·00 Форт., 19·20 Сп.ресітадь О. Шведа, 22·45 Концерт оп. орх., **Мілян0** (221,1) 11·30 Легка музика, 13·10 Тріо, 20·50 „Цирано де Бержерак" гер. поема Ростанда, **Рим** (420,8) 17·10 Солісти, 20·50 „Тангайзер" оп. Вагнера.

Неділя, 16. червня 1935.

Відень (506,8) 12·15 Симф. концерт, 13·20 Легка музика, 15·15 Смичк. квартет. 18·25 „Трістан і Ізольда" оп. Р. Вагнера, **Братислава** (298,8) 10·30 Нар. пісні, **Кошиці** (259,1) 16·00 Вок.-муз. концерт, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 9·35 Рел. музика, 19·15 Хор. пісні, 20·35 Концерт фільгарм. орхестри, **Париж** (1468) 14·00 20·00 Пісні, **Білгород** (437,3) Югосл. пісоньки, **Берлін** (356,7) 22·45 Танк. муз., **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Вес. мельодії (муз., сп.), 18·00 Св. отворення театр. тижня, промова мін. Гебельса, „Льогенгрін" оп. Вагнера, **Мінхен** (405,4) 15·05 Нар. мельодії Карпат, Буковини й ін., **Будапешт** (550,5) 12·30 Циг. орх., 15·50, 17·00, 21·30 Концерт, 19·25 Спів, **Мілян0** (221,1) 20·45 „Тутті ін маскера" оп. Педронія, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-муз. концерт, 21·00 Юв. концерт Ол. Веселія.

Львівське радіо.

Субота, 15. червня 1935.

6·30 Ранішня авд., 8·25 Практичні вказівки, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Комунікати, 12·05 Полудн. денник, 12·15 Музика в гр. пл., 13·00 Хвилина для жінок, 13·05 Орх. мандолиністів, 13·30 Найгарніша гр. пл., 14·30 Нов. в гр. пл., 15·15 Біржа, 15·25 Польська морська торговля, 15·30 Для дітей: „Молодший моряк" Марчинського, 16·00 Техн. скринька, 16·15 Мала орх., 16·30 „Страхіття моря" Йос. Конрада, 17·00 Концерт орх., 17·45 Прелюдія Дебіссі (форт.), 18·00 Спорт. порадник, 18·10 Дві поезії Л. Стаффа, 18·15 Хор. пісні, 18·30 Огляд періодиків, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 Органи в гр. пл., 19·15 Рекл. концерт, 19·30 Пісні (Шлемінська) в супр. форт., 19·50 Акт. гутірка, 20·00 Вчимся дискутувати, 20·10 Концерт катедр. хору з Познани, 20·45 Веч. денник, 20·55 Образці з давньої та суч. Польщі, 21·00 Авд. для закорд. поляків, 21·30 Ліс у музиці — концерт орх., 22·00, 22·05 Спорт. вістки, 22·10 Муз.-словна авд., 22·30 Мала орхестра.

Неділя, 16. червня 1935

8·30 Ранішня авд., 8·50 Музика з гр. пл., 9·50 Спорт.-турист. гутірка, 11·57 Сигнал часу 12·03 Фейл.: Коч'мілько — мекс. Венеція цвітів, 12·20 Муз. поранок; у перерві в год. 13·00 Театр Уяви фраг. із драми Виспянського „Даннія", 14·00 Біг на 1.500 м. із участю Ліндґрена, 14·15 Найгарн. гр. пл., 15·00 Лісова скринька, 15·10 Музика з гр. пл., 15·22 Огляд ринків рільних продуктів, 15·35 Діка: Учение чорнокнижника з гр. пл., 15·45 Ветеринарійні поради, 16·00 Концерт солістів, 16·45 Чи автобіографія може бути щира, 17·03 Концерт орх., 18·00 Із відпочинкового табору, 18·20 Р. Штравс: Дует і терцет із оп. „Кавалір срібної рожі", 18·30 Авд. „Вся Польща співає", 18·45 Без помочі пари та вітрил, 19·10 Рекляновий концерт, 19·25 Форт. твори в вик. А. Букіна, 19·50 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 20·00 Веч. денник, 20·10 Образці з давньої та суч. Польщі, 20·15 В годину смерти, 21·30 Форт. ресітадь, 22·00 Фрагм. із метчу коп. мяча Польща — Мадярщина, 22·20 Концерт орхестри воен. маринарки в Гдині, 23·05, 23·20 Спорт. вістки, 23·25 Хвилинка Кетельбі з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·27—5·29 зол.

Нім. марка 1·75—1·85, фр. франки 34·90—35·00, шв. франки 172·50—173·50, фунти стерлінги 26·00—26·20, австр. шілінги 98·00 — 101, чеські корони 22·00—22·25, рум. леви 30·00—32·00, ліри 42·00—44·00.

Золото: Долари 9·18—9·20, Франки фр. 34·80—35·60, Дукати 83·00—84·00, Корони 37·00—37·50, Рублі 4·75 — 4·85, 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·30, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—44·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·00—53·00, 4 проц. Зол. Б. Г. 43·00—44·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 46·00—48·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—55·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Преміївки.

Доларівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що ціни на масло й молоко не ставить з приводу вичікуючої тенденції; в дні 14. червня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. сметани	0·60 зол.
1 к. яєць	2·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко, сметану і яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 15. VI. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 45 дкг.	за 1 кг.	1·00 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „
Старі кури „	„	0·80 „
Пантарки „	„	1·30 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Вступні іспити в прив. дівочій ґімназії Рідної Школи в Станиславові при вул. Перацького 82 до І., ІІ. і ІІІ. класи нового устрою та VI. VII. і VIII. кл. гуманістичного типу відбудуться 18. і 19. червня ц. р. До подання у справі приняття долучити: метрику, останнє шк. свідоцтво і посвідку щіплення віспи. 1729 2—3

Ученики V. кл. хлопячої школи ім. Тараса Шевченка, Супінського 23, складають 22 зол. на вакаційні оселі для найбідніших товаришів у доказ вдячности для п. проф. Степана Похмурського.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Виказ жертв

на українських воєнних вдів і сиріт за міс. лютий — травня 1935.

Бібрка: парох. уряд Ходорів 40, Підмонастир 5, Старе село 3·70, Девятники 7·50, Селиська 4, Залісці 5·20, Шоломия 8·60, А. Федор Городиславичі 6·58, о. З. Кузьмович Соколівка 4·45, о. Е. Бартків Підгородище 2, церква 2, чит. Просвіти Підсосків 10·80, Філія Союзу Українок зб. С. Відоняк 14·16, І. Малькут 5·61, Т. Чипр Бертешів 4·59, А. Федорів Заг. Бриніці 2·10, С. Романишин Будьків 7·20, А. Сороколіта Вибранівка 2·66, О. Рура Воєники 6·46, М. Корж В. Глібовичі Гор 4·41, Д. Люзняк Дол. 4·29, О. Ґула Гринів 3·20, В. Микиевич Девятники 3·22, О. Дзюбак Звенигород 7·32, І. Саприка Жабокруки 2·07, О. Телішевський Кологури 3·15, О. Паливода Лани 4·06, В. Наконечний Любешка 6·10, С. Билий Миколаїв 4, С. Луш Підмонастир 4, Д. Лелюх Підгородище 12·47, І. Карпа Підярків 7·36 П. Головчук Пятничани 1·89, О. Гриців Селиська 5·35, М. Праньовитий Севів 2·51, М. Хоміцький Серники 13·06, М. Пищула Соколівка 2·66, В. Фіщик Суходіл 3, Д. Палій Репехів 1·65, О. Гриновець Ромнів 15·50, М. Ґаражінь Ходерківці 1·59, Е. Мацьків Чижичі 174, М. Вирста Ятвяги 3·71.

Богородчани: Е. Когутова зб. Союзу Укр. 31.37, парох. уряд Глубоке 2·95, о. І. Корсан Старуня 2.60, С. Капровська Солотвина 8.10.

Борщів: о. О. Боярський Кост. Новосілка 4, о. М. Маковійчук Бабинці Зб. 6, парох. уряд Пилатківці 8, Турильче О 50, о. В. Попадюк Горошова 11.50, о. В. Е. Райд Королівка 5, о. І. Харук Стрілківці 5, М-р Я. Дроздовський зб.: Іванків 27.20, Пищатинці 3.23, Гуштин 3.09, Озеряни 16.16, Королівка 5, Юріямпіль 4·52, Слобідка Мушкат. 2.46, Верхняківці 2.75, Шишківці 3.35, Борщів 35.17, Дубівка 1.65, Турильче 3.61, Кривче Гор. 5.03, Жилинці 7.21, Вербівка 2.78, Іване Пусте 14, Глубічок 7.60, Шупарка 3.39, Більче Зол. 4,26, Скала н/Збр. 12.27, Лосяч 5.58, Мушкарів 1, Сапогів 10.42, Доброкут 4, Сковятин 2.10, Ланівці 4, Ковалчина 3.02, Салуче 2, Цигани 2.34, Волківці 3.52, Гуштинка 3.42.

Броди: Д-р М. Сірко 2, Парох. Уряд 2, о. В. Оберишин Пеняки зб. 6, парох. ур. Смільно 4.56, Літовисько 2, о. З. Новаківський, Кутище 1, М. Жолнівчук зб.: Броди 48.30, Старі Броди 16.12, Фільварки Вел. 18.07, Дітківці 7.91, Старобрід. Гаї 22.55, Клекотів 15.19, Заболотці 9.88, Білявці 5, Ражнів 8.23, Ясенів 14.01, Лешнів 11.51, Болдури 4.49, Висоцько 11.81, Язлівчик 16.88, Дубе 23.07, Волохи 3, Бучина 15.50, Смільно 18.30, Суховоля 21·50, Боратин 19.60, Конюшків 15.10, Поникда 6.60, Дітков. Гаї 30.57, Пониковиця 7.98, Суходоли 18.12, Монастирок 10.95, Голосковичі 5, Корсів 9.02, Станиславчик 11.37, Ширів 1.66, Сводеи. Гаї 6.25.

Бучач: В. Петрикевич 2, С. Хомицький Трибухівці о. А. Гаврищак Устє Зел. 3, нар. ур. Трибухівці 2.50, ем. учит. о. Бабіцька Стінка зб. 16.10, о. М. Метрипула Новосілка Язл. 1, о. І. Настюк Бережани 2, Е. Манастирський Кійданів 4.10, кооп. Космирин 3, пар. ур. Задарів 4.25, С. Білинська Монастириська зб.: 29.52, Григорів 3.69, Гор. Слобідка 6.59, Чехів 1.57, Бортники 4.80, Філія Союзу Укр. Бучач зб. 41.04, Нагірянка 19·30. Сороки 4.46, Цвітова 12.40, Потік Зол. 5.33, Коропець м. 15.33, Коропець Луги 2.75, Коропець Перевіз 6.91, Переволока 8·50, Рівенці 9.37, Скоморохи 7.72, Поміряні 5, Білявинці 6.20, Бобулинці 8.10. Доброполе 10.11, Жизномир 10.43, Заліщики Малі 5.67, Зубрець 5, Осівці 6.59, Ст. Петликівці 2.99, Порхова 4, Рукомиш 2.75, Русилів 1.87.

Городенка: Філія Союзу Укр. 16, нар ур. Незвиська 1.50, М. Когутова Обертин 5, С. Волчукова Олій, Королівка 2, ем. учит. В. Дорош Корнів 2, Філія Просвіти зб. місто 21.87, Фільварки 4.23, Серафинці Возн. 2.26, Серафинці Ник 4.37, Топорівці 8·40 Торговиця 2.95. (Д. б.)

Ширіть наш часопис!